

OPRAVDANOST OSNIVANJA ŠKOLSKIH CENTARA IZ

Muamer TINJAK

UDK 37.014.521.:28-78(497.6)(047.31)

SAŽETAK: Ovaj rad predstavlja sažetak *Elaborata o opravdanosti osnivanja Školskih centara unutar Islamske zajednice BiH na području RS i FBiH sa fokusom na Kanton Sarajevo*. Na osnovu Odluke o imenovanju radne grupe za izradu Elaborata a koju je donio reisu-l-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Husein-ef. Kavazović, u Sarajevu je 20. januara 2014. godine formirana radna grupa u slijedećem sastavu: Muamer Tinjak, Azemina Njuhović, Amina Isanović Hadžiomerović, članica, Armina Nukić i Admir Zaimović.

Radna grupa je u periodu od januara do maja 2014. godine radila na izradi Elaborata. Stručni tim je prije samog ulaska u proces istraživanja izradio akcioni plan, podijelio zadatke unutar članova tima, a koji su u skladu sa kompetencijama svakog od članova. Nakon opsežne elaboracije, analize trenutnog stanja obrazovanja u RS, kao i prikupljenih rezultata trenutnog stanja obrazovanja u KS, potrebi za ostvarivanjem prava na jezik i pohađanja nastave iz nacionalne grupe predmeta u RS i težnju ka izvrsnosti u obrazovanju Radna grupa izradila je traženi Elaborat. U ovom elaboratu predstavljene su mogućnosti i opravdanost osnivanja centara koji imaju za cilj uvođenje odgojno-obrazovnog modela temeljenog na visokim standardima kvaliteta znanja, metoda, kadra i nastave.

Ključne riječi: strategija, Islamska zajednica, školski centri, izvrsnost u obrazovanju

Uvod

U okviru desetogodišnjeg plana razvoja obrazovnih institucija Islamske zajednice, svoje vrijedno mjesto naći će i Školski centri koji će se nakon osnivanja baviti odgojem i obrazovanjem učenika na više nivoa – od predškolskog, preko osnovnoškolskog do srednjoškolskog uzrasta. Pored toga, kroz djelovanje Centra za cjeloživotno obrazovanje, vodit će se računa o stalnom usavršavanju nastavnog kadra i unaprjeđenju kvaliteta njihovog odgojno-obrazovnog djelovanja.

Cilj osnivanja Centara je uvođenje odgojno-obrazovnog modela temeljenog na visokim standardima kvaliteta znanja, metoda, kadra i nastave. Islamska zajednica je kroz svoju dugogodišnju prosvjetnu

tradiciju stekla uvjete da modelom općeobrazovne i duhom vjere prožete obuhvatne odgojno-obrazovne institucije ponudi rješenje odgojno-obrazovnoj krizi u našem društvu. Pored toga, u skladu sa složenošću društveno-političkih prilika u našoj zemlji, jednako važan cilj osnivanja Centara je omogućavanje učenicima na prostoru RS-a ispunjenja njihovog osnovnog ljudskog prava na obrazovanje na bosanskom jeziku i izučavanje predmeta koji grade i osnažuju njihov identitet.

Školski centri Islamske zajednice po svojoj programskoj shemi imaju namjeru ponuditi kvalitetnu alternativu postojećem odgojno-obrazovnom modelu u našem društvu, koji nije u potpunosti u stanju odgovoriti zahtjevima postojećih i nadolazećih

potreba *društva znanja*, što težimo biti. Istovremeno, osnivanjem Centara Islamska zajednica podržava ulaganje u obrazovanje kao najisplativiju investiciju koja je direktno proporcionalna napretku društva i koja u samom početku sprječava nastanak društveno neprihvatljivog ponašanja.

Profil Školskih centara

Školski centri Islamske zajednice predstavljaju jedinstven model organizacije odgoja i obrazovanja koji zbrinjava djecu od najranijeg uzrasta do završetka srednje škole. Na ovaj način Islamska zajednica djeluje sistemski, što podrazumijeva uvažavanje kontinuiteta i cjeline koju čine svi nivoi odgoja i obrazovanja i međuzavisnosti njihovih dijelova. Svaki

nivo odgojno-obrazovnog sistema pruža nezamjenjivu ulogu u razvoju cjelovitog bića djeteta, te je zbog toga važna usaglašenost tih dijelova.

Drugo prepoznatljivo obilježje Centara je inkorporacija međunarodnog *Cambridge* programa u sve njegove sastavnice u skladu sa važećim propisima prosvjetne politike u Bosni i Hercegovini. *Cambridge International Examinations* posjeduje Certifikat ISO 9001 koji se odnosi na upravljanje kvalitetom sistema u pogledu kreiranja i realizacije nastavnih programa, te ocjenjivanja, izdavanja dokumenata i podrške usavršavanju nastavničkog kadra. Ovim se pruža mogućnost sticanja znanja u skladu sa najsavremenijom metodologijom te mogućnost bilingvalnog i multilingvalnog obrazovanja na svim nivoima. U osnovnoj i srednjoj školi učenici imaju mogućnost dobiti dualnu diplomu.

Školski centri Islamske zajednice odlikuju se nizom specifičnosti po kojima će biti prepoznatljivi u Bosni i Hercegovini i šire. Centri su zamišljeni kao institucije visokih odgojno-obrazovnih standarda koje će učenicima pružati odgoj i obrazovanje u skladu s najnovijim trendovima, kao što su: kvalitetna nastava temeljena na savremenim didaktičkim spoznajama i metodama rada, sistematično i kontinuirano praćenje razvojnih potreba učenika, podržavajuća okolina u kojoj svaki učenik dobiva priliku ostvariti maksimum svojih snaga, međunarodna Cambridge diploma i dr. Posebna pažnja se posvećuje nastavnom kadru koji će biti osposobljen razvijati kod učenika fizičke i mentalne vještine, sistem moralnih vrijednosti, pripremajući ih da čine najbolje životne i obrazovne izbore. Ovaj tip škole trebao bi biti mnogo efikasniji i organizacijski spremniji da odgovori mnogobrojnim izazovima današnjeg vremena i obrazovanja učenika za buduća zanimanja.

Ideja Školskih centara Islamske zajednice počiva na slijedećem:

- potrebi da se ponude novi odgojno-obrazovni modeli usklađeni sa

vjerskim principima i savremenim naučnim trendovima (prevladavanje receptivne, na nastavnika usmjerene škole i uvođenje konstruktivističke, prema učeniku orijentirane nastave),

- rezultatima istraživanja o pedagoški relevantnim demografskim pokazateljima u gradovima Bosne i Hercegovine koji nedvosmisleno govore o potrebi odgovaranja na postojeću odgojno-obrazovnu krizu,
- prava na kvalitetno obrazovanje svakog djeteta (zagarantirano Članom 28. i 29. *Konvencije o pravima djeteta* usvojene na Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija 20. 11. 1989. god. i *Poruke građanima Bosne i Hercegovine* potpisane od strane svih ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini 2002. god.),
- prava na odgoj i obrazovanje na maternjem jeziku i izučavanje nacionalne grupe predmeta (zagarantirano Obećanjima građanima BiH i Članovima 3., 6. i 7. Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, te Strategijom razvoja osnovnog obrazovanja i vaspitanja u RS-u),
- internacionalizaciji koja se ogleda u dijelu međunarodnog programa i mogućnosti polaganja međunarodnog ispita te sticanja certifikata priznatog na univerzitetima širom svijeta. Centri će također biti otvoreni za djecu stranaca (tj. učenike koji ne govore jedan od zvaničnih jezika u BiH), budući da će nuditi odgojno-obrazovne sadržaje prilagođene ovoj grupi učenika,
- aktivitetu i mobilnosti, pri čemu je učenik taj koji konstruira znanje i s tim znanjem se uključuje u aktuelne svjetske tokove.

Opravdanost osnivanja Školskih centara

Islamska zajednica je kolijevka najstarije odgojno-obrazovne institucije u našoj zemlji i upravo je na tradiciji medresa izgradila svoj ugled

i kredibilitet. Istovremeno, u skladu sa promijenjenim zahtjevima vremena koji traže integraciju savremenih znanja i univerzalnih vrijednosti, Islamska zajednica je počela odgovarati potrebama općeobrazovnog karaktera. To je rezultiralo reformom medresa i stjecanjem pretpostavki za prohodnost njihovih svršnika na fakultete svih usmjerenja. Jedan od uspješnih odgojno-obrazovnih projekata Islamske zajednice u njenoj novijoj historiji jeste *Prva bošnjačka gimnazija* u Sarajevu. Cijeneći iskustva i rezultate koje je postigla Gimnazija, osnivanjem Školskih centara, Islamska zajednica želi učiniti korak dalje i uvesti model zaokruženog školskog sistema koji će slijediti isti princip od predškolske ustanove do završetka srednje škole.

Pored Sarajeva, planirano je osnivanje Školskih centara u većim gradovima u RS-u gdje živi bošnjačko stanovništvo koje je ostalo u svojim domovima ili se vratilo nakon što je prethodno bilo prognano tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu. Djeci u ovim mjestima uskraćena su osnovna ljudska prava na obrazovanje, naročito u pogledu prava na jezik i nacionalnu grupu predmeta. U drugoj fazi predviđeno je osnivanje istih centara u Federaciji Bosne i Hercegovine u mjestima sa sličnim problemima bošnjačke djece. U Kantonu Sarajevo predviđeno je osnivanje Školskog centra u općini Novi Grad u naselju Mojnilo, na mjestu nekadašnje osnovne škole Al-Walidein Gazzaz.

U svrhu analize pedagoški relevantnih sociodemografskih pokazatelja o opravdanosti osnivanja Školskih centara Islamske zajednice provedeno je istraživanje u mjestima gdje se planira osnivanje prvih Centara. Analize u Kantonu Sarajevo ukazuju na zanimanja roditelja i učenika za kvalitetnom osnovnom i srednjom školom sa mogućnošću pohađanja dijela nastave prema priznatom međunarodnom programu. Istovremeno, uvođenjem obaveznog pohađanja predškolskog odgoja u godini pred polazak u školu u F BiH,

narasle su potrebe za ponudom u domenu predškolskog odgoja.

Obavljeno je anketno istraživanje sa predstavnicima Medžlisâ Islamske zajednice uglavnom u gradovima RS-a (Banja Luka, Bosanska Gradiška, Doboj, Bijeljina sa pripadajućim općinama, i Kozarac) i u jednoj općini Federacije Bosne i Hercegovine (Livno). Cilj istraživanja bio je doći do podataka o broju bošnjačke djece po uzrastima u općinama obuhvaćenim istraživanjem, kao i broju potencijalnog nastavnickog kadra u navedenim općinama.

Podaci ukazuju na slijedeće:

- broj bošnjačkih porodica u općinama obuhvaćenim istraživanjem kreće od 1.150 (Livno) do 7.087 (Doboj), pri čemu je u Banjoj Luci i Bijeljini nastanjeno blizu 5.000 porodica,
- i u Banja Luci i u Bijeljini potrebno je voditi računa o uključivanju što većeg broja djece predškolskog i školskog uzrasta iz obližnjih gradova i mjesta,
- u Banjoj Luci i Bijeljini stalno je nastanjen određen broj kvalificiranog nastavnickog i drugog potrebnog kadra koji bi mogli raditi u Školskim centrima,
- može se uočiti nepodijeljen stav o tome da je potrebno osnivanje odgojno-obrazovne institucije ovakvog profila. Istovremeno je primjetna opreznost kod zainteresiranosti za upis djece u osnovnu ili srednju školu, budući da se otvaranje ovakvih škola povezuje sa pitanjem sigurnosti. Zapravo, prepoznaje se strah i briga roditelja za njihovu djecu u uvjetima u kojima žive. Stoga učesnici u istraživanju smatraju da bi to mogla biti značajna prepreka slanju djece u ovakve škole. U nekim odgovorima jasno je upućen prigovor IZ-u i obrazovnim vlastima zašto se ovoliko dugo čekalo s pokretanjem ovakvih projekata u gradovima RS-a. Također je istaknuta potreba osnivanja sličnih centara u drugim gradovima RS-a i gradovima u Federaciji Bosne i Hercegovine,

- među odlučujućim faktorima uključivanja djece u ove Centre navedeni su osiguran prijevoz i besplatno školovanje,
- najčešći problemi s kojima se suočavaju bošnjačka djeca u javnim školama u općinama na prostoru RS-a su *onemogućenost učenika da nastavu pohađaju na bosanskom jeziku i da izučavaju nacionalnu grupu predmeta*. Također je istaknuto uređenje školskog ambijenta i organizacija školskog života kao jedan od elemenata diskriminacije učenika Bošnjaka. Učesnici u istraživanju također uočavaju loše pedagoške uvjete kao jedan od problema u postojećem obrazovanju.

U prosvjetno-političkom okviru, opravdanost osnivanja odgojno-obrazovnih institucija ovog profila temeljimo na sljedećim dokumentima:

- Evropska konvencija o ljudskim pravima (Član 2 – Pravo na obrazovanje),
- Konvencija o pravima djeteta,
- Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Članovi od 5 do 10),
- Strategija razvoja obrazovanja u RS za period 2010-2014. u kojoj se kaže: "Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti u osnovnom obrazovanju i vaspitanju bez diskriminacije po bilo kojem osnovu."

Vizija i misija Školskih centara

Školski centri Islamske zajednice će biti najbolji obrazovni centri u regiji, koji će postavljati standard izvrsnosti i mjerilo kvalitete i profesionalnosti u svim segmentima odgoja, obrazovanja i nauke; koji će učenicima biti prvi izbor pri odabiru školovanja, zaposlenima poželjan poslodavac, a drugim obrazovnim institucijama pouzdan partner i društveno odgovorna ustanova.

Školski centri teže postati središte znanja i kulturnog napretka, mjesto odgajanja i obrazovanja izuzetnih budućih stručnjaka koji će biti formativna snaga napretka

našeg društva i promicanja univerzalnih vrijednosti.

Centri su zamišljeni kao:

- moderna i kvalitetna odgojno-obrazovna institucija s holističkim i balansiranim kurikulumom, kao i s dodatnim aktivnostima prema iskazanim interesima djece, roditelja i napretka struke, s izvrsnim nastavnim kadrom, spremnim da se cjeloživotno obrazuje zarad povećanja kvaliteta odgojno-obrazovnog djelovanja,
- ustanova u kojoj će se graditi međusobna solidarnost i povjerenje, te poštivanje učenika i učitelja, nastavnog kadra i menadžmenta, škole i zajednice,
- ustanova otvorena za progresivne ideje koje će doprinijeti kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa i života.

Misija Školskih centara jeste osigurati prepoznatljivo obrazovanje visokih standarda, koje učenike odgaja da cijene i žive po načelima Pravednosti i Dobrog, i tako ih priprema za inteligentan, odgovoran i svrhovit život.

U skladu sa svojom vizijom i misijom, Školski centri će imati prepoznatljivo oblikovan pedagoški ambijent, temeljen na slijedećim vrijednostima:

- Kur'anskoj vrijednosti znanja, te obavezi njegovog stalnog sticanja, prenošenja, odgajanja i samoodgajanja,
- stalnom napretku ličnosti i zajednice, temeljenom na znanju i spoznaji,
- usvajanju korisnih znanja i odgovaranju potrebama vremena u kojem se živi,
- činjenju dobra i sprečavanju lošega,
- solidarnosti, pomaganju i dobroćinstvu u ime Boga.

Iz navedenih vrijednosti izvode se slijedeći odgojno-obrazovni ciljevi kojima će težiti Školski centri Islamske zajednice:

- razvijanje proaktivnog životnog stava, radnih navika u cilju ličnog razvoja i rada za opće dobro,

- kreiranje poticajnog i podržavajućeg okruženja za učenike, utemeljenog na shvatanju odgojne relacije kao središta odgojno-obrazovnog procesa,
- ostvarivanje holističkog pristupa znanju koji objedinjuje univerzalne vrijednosti i savremene spoznaje i metode rada,
- osposobljavanje učenika da potpuno ovladaju potrebnim znanjima, te da ih aktivno koriste u odgovarajućim kontekstima,
- odgajanje učenika da budu samouvjereni i sigurni u svoja znanja, sposobnosti i vještine tako da ih mogu dijeliti s drugima, te istovremeno prihvatati ideje i mišljenja drugih,
- razvijanje komunikacijskih vještina kod učenika, vještina timskog rada i saradnje
- podsticanje istraživačkog i inovativnog duha učenika,
- osposobljavanje učenika za refleksivni pristup znanju i stvarnosti,
- odgajanje učenika za odgovornost i aktivno učešće u zajednici i društvu,
- razvijanje kritičkog razmišljanja i ovladavanja višim nivoima znanja (primjena, analiza, sinteza, evaluacija, kreiranje),
- stalno stručno usavršavanje nastavnika i primjena novih nastavnih metoda,
- izgrađivanje kolegijalnih i podržavajućih odnosa među osobljem Centara,
- uspostavljanje partnerskih odnosa između nastavnika, učenika i roditelja,
- razvijanje i unaprjeđenje partnerstva s roditeljima i lokalnom zajednicom.

Struktura i organizacija Školskih centara

Osnivač Centra u čijem sastavu su predškolska ustanova, osnovna i srednja škola, te Centar za cjeloživotno učenje je Rijaset islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Rješenjem Ministarstva za obrazovanje nauku i mlade Kantona Sarajevo (u RS-u Rješenjem Ministarstva prosvjete RS) sastavnice Centra su upisane u sudski registar i registar predškolskih, osnovnih i srednjih škola.

Centar se sastoji od: ustanove predškolskog odgoja, osnovne škole, srednje škole i Centra za cjeloživotno obrazovanje. Paralelno sa osnovnom i srednjom školom djeluju Centri izvrsnosti u koje su učenici uključeni kroz vannastavne aktivnosti.

0.5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	>
PREDŠKOLSKI ODGOJ <ul style="list-style-type: none"> • redovni programi za djecu • povremeni programi za djecu • edukacija roditelja • dječiji hostel • obavezni jednogodišnji program pred polazak u školu 						OSNOVNA ŠKOLA <ul style="list-style-type: none"> • program propisan od strane odgovarajućeg prosvjetnog ministarstva • međunarodni Cambridge program 										SREDNJA ŠKOLA <ul style="list-style-type: none"> • program propisan od strane odgovarajućeg ministarstva • program u skladu sa CIE 				CENTAR ZA CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE
VANNASTAVNE AKTIVNOSTI U CENTRIMA IZVRSNOSTI																				

Pedagoško-psihološki standardi odgojno-obrazovnog rada Školskih centara

Pedagoško-psihološki konceptualni okvir škole počiva na novijim saznanjima iz odgojnih znanosti o razvojnim potrebama djece i mladih u okviru institucionalnog odgojno-obrazovnog procesa. S tim u vezi, Centar definira vlastite pedagoško-psihološke standarde, uvažavajući pri tome propisane Pedagoške standarde i normative provođenja nastavnog procesa.

Pedagoško-psihološki standardi odgojno-obrazovnog rada sastavnica Centra obuhvataju slijedeće:

- inicijalno i kontinuirano ispitivanje i praćenje individualnih razvojnih potreba učenika, što se
- ostvaruje kroz kontinuirano praćenje individualnih kognitivnih stilova, stilova učenja, sposobnosti, preferencija,
- polazište odgojno-obrazovnog procesa čini učenik sa svojim individualnim moćima i potencijalima koji se kroz rad prepoznaju i razvijaju,
- u središtu odgojno-obrazovnog procesa nalazi se odgojna komunikacija između nastavnika, učenika i sadržaja koji se savladava,
- vrednovanje rada učenika predstavlja podršku njihovom stalnom razvoju,
- omogućavanje svakom učeniku da napreduje u skladu sa svojim mogućnostima na osnovu individualiziranog pristupa,
- roditelji su partneri u odgojno-obrazovnom radu, učestvuju u osmišljavanju odgojnog djelovanja,

- važan dio odgojno-obrazovnog rada škole čine vannastavne aktivnosti,
- karijerno savjetovanje i usmjerenje odvija se kontinuirano tokom školovanja.

Centri posjeduju niz specifičnosti u okvirima dozvoljenim odgovarajućim zakonskim aktima. Neke od specifičnosti odgojno-obrazovnog procesa škole ogledaju se u:

- mogućnost sticanja dualne diplome kroz pohadanje dijela nastave u skladu s Međunarodnim Cambridge programom pored svjedočanstva o završenoj srednjoj školi,
- bilingvalno i multilingvalno okruženje,
- shvatanju kvaliteta odgojno-obrazovnog rada kao procesa stalnog razvoja i usavršavanja,

- metodama i oblicima odvijanja i praćenja odgojno-obrazovnog procesa. Tradicionalne metode i oblici naslijeđeni iz razredno-časovnog didaktičkog sistema prevladavaju se i dopunjavaju savremenim metodama (interaktivna, praktična nastava, multidisciplinarni projekti, istraživački radovi učenika, primjena multimedijskih didaktičkih sredstava, studijska putovanja i ekskurzije),
- balansiraju između usvajanja teorijskih znanja i praktičnih vještina, pri čemu se akcent stavlja na funkcionalno znanje i opismenjavanje učenika u odgovarajućim oblastima (razvijanje matematičke pismenosti, prirodnačke, ekološke, društvene i sl.),
- prepoznavanju i podržavanju individualnih potreba i talenata učenika kroz članstvo u vannastavnim aktivnostima,
- načinu organizacije radnog dana u školi, koji osim aktivnosti učenika ostavlja prostor za zajednički obrok, druženje i rekreaciju,
- prepoznatljiva školska uniforma učenika osnovne i srednje škole.

Nastava u osnovnoj i srednjoj školi odvija se u jednoj smjeni. Radni dan čine nastavne aktivnosti, zajednički obrok, relaksacija i vannastavne aktivnosti. Škola je otvorena učenicima i nakon završetka redovne nastave u cilju korištenja biblioteke, rada na projektima i sl. Nastava u osnovnoj i srednjoj školi počinje u 9 sati zbog dovoženja i dolaska učenika iz udaljenih područja. Učenicima će biti organiziran doručak u čajnoj kuhinji škole poslije drugog časa u trajanju od pola sata. Poslije završetka nastave organizira se ručak u restoranu Centra. Nakon ručka vrijeme će biti popunjeno pohađanjem vannastavnih aktivnosti u Centrima izvrsnosti odabranim prema ličnom afinitetu i preporuci razrednika i stručnog tima škole. Vannastavne aktivnosti i ostale slobodne organizirane aktivnosti (nastavne, projektne i sportske) odvijat će se do 15 sati (u osnovnoj školi) i do 17 sati (u srednjoj školi), kada se konačno završavaju školske obaveze učenika.

Vannastavne aktivnosti u Centrima izvrsnosti

Cilj vannastavnih aktivnosti u Centru jeste afirmiranje i razvijanje različitih talenata kod učenika, te usmjeravanje učenika osnovne i srednje škole prema budućoj karijeri u skladu s njihovim sposobnostima, talentima, stilovima i preferencijama. Da bi se učenici mogli pravilno usmjeravati prema potpunom razvoju njihovih potencijala, potrebno je u ranoj fazi (pri prijemu učenika u školu) obaviti inicijalno ispitivanje sposobnosti i stilova učenika. Ovakav pristup bi također omogućio inkorporaciju karijernog usmjeravanja učenika tokom školovanja. Centri izvrsnosti bit će organizirani u skladu sa savremenim teorijama sposobnosti, koje nalažu potrebu razvoja učenika u jednom od sljedećih područja: vizuelno-prostorne sposobnosti, verbalno-lingvističke, logičko-matematičke, tjelesno-kinestetičke, muzičke, interpersonalne, intrapersonalne, naturalističke i duhovne. Predviđeno je da Centri izvrsnosti budu istinski *domovi talenata i inovativnosti*, što će biti vidljivo iz samog naziva Centara (House of Wisdom, House of Art, House of Science, House of Ecology, House of Languages, House of Diversities, House of Islam...). Jedan od dugoročnih ciljeva škole jeste uključivanje svih učenika u vannastavne aktivnosti. Škola će podržavati učenike u njihovim kreativnim i inovatorskim aspiracijama, kao i njihovom pripremanju za učestvovanje u takmičenjima na različitim nivoima i iz različitih oblasti.

Karijerno savjetovanje učenika

Vannastavne aktivnosti će imati posebno značajnu ulogu u srednjoj školi. Naime, budući da je po svom profilu općeobrazovna, ove aktivnosti će imati zadatak da učenicima pomognu pri usmjeravanju u pravcu nastavka školovanja. Usmjeravanje učenika prema budućim studijskim oblastima vrši se kontinuirano od početka školovanja kroz:

- članstvo u odgovarajućem Centru izvrsnosti,

- seminarske radove u II razredu, multidisciplinarnu projekat u III, i matura radove u IV razredu,
- izborne predmete u I i II razredu,
- izborne smjerove u III i IV razredu srednje škole (prirodni, matematičko-informatički, društveni i jezički).

Prijevoz učenika

Briga o prijevozu učenika predstavlja sastavni dio standarda kvaliteta kojem teži Centar. Svim učenicima koji budu zainteresirani za upis u osnovnu školu unutar Centra bit će ravnopravno omogućeno da se upišu kao i učenici iz školskog područja Centra. Učenicima će biti ponuđena mogućnost prijevoza do škole i njihovog doma. Jedan broj učenika osnovne škole čiji roditelji rade duže radno vrijeme imat će priliku boraviti u produženom boravku do 17 sati ili do dolaska roditelja.

Produženi boravak

U sastavu predškolske ustanove i osnovne škole Školskog centra djeluje produženi i cjelodnevni boravak za učenike čiji roditelji imaju potrebu za boravkom djece prije nastave od 7 do 9 sati, ili poslije nastave, od 15 do 17 sati, dok su roditelji okupirani radnim obavezama. U produženom boravku imat će priliku boraviti učenici uzrasta od šest do deset godina, odnosno od prvog do četvrtog razreda, svaki dan u periodu od 7 do 17 sati.

Cjelodnevni boravak (0-24)

Osim produženog boravka, u okviru Školskog centra organizirat će se i cjelodnevni boravak (0-24) za učenike čiji roditelji imaju potrebu za službenim putovanjima i cjelodnevnim odlascima iz grada. Za vrijeme boravka učenicima će biti osigurana hrana, spavanje i cjelodnevni stručni nadzor odgajatelja boravka. Bit će im omogućeno da ispunjavaju svoje radne i školske obaveze. Uzrast učenika u cjelodnevnom boravku je fleksibilan. U produženom i cjelodnevnom boravku rade stručne osobe profesori/ce predškolskog odgoja.

Pripremljenost za inkluziju učenika

Pri upisu učenika u osnovnu školu, obavilo bi se odgovarajuće testiranje na temelju naučno priznatih metoda s ciljem da se utvrdi: kognitivni stil učenika, područja posebnih interesiranja i sposobnosti, te preferirani način učenja i komuniciranja. Ovakvim pristupom stekli bi se uvjeti za individualizaciju i inkluziju u odgojno-obrazovnom radu škole, ali i svih sastavnica Centra.

Prilazi školi bit će prilagođeni osobama koje imaju teškoće u kretanju, bit će ostvareni svi uvjeti potrebni za kvalitetno uključivanje svih učenika – inkluziju, i rad s djecom s posebnim obrazovnim potrebama. Nastavnici će biti educirani i pripremljeni za rad s djecom s posebnim potrebama i osposobljeni za pripremu i primjenu Individualno edukativnih i Individualiziranih programa. Škola će biti opremljena logopedskim kabinom i imat će angažirane stručne osobe: logopede i defektologe za rad s učenicima unutar škole, koji će s učenicima raditi u školi na poznatoj

lokaciji, što za učenike i njihove roditelje predstavlja veliko olakšanje.

Zdravstvena zaštita učenika

U Centru će postojati stomatološka ambulanta koja učenicima pruža preventivnu i primarnu zdravstvenu zaštitu.

Isbrana učenika

U sastavu Školskog centra postojat će kuhinja sa odvojenim trpezarijama za učenike različitih uzrasta, tako da će učenicima biti osiguran obrok u skladu s dobom dana i njihovim potrebama. Pri tome će se voditi računa da hrana bude nutritivno prilagođena potrebama uzrasta i aktivnosti učenika.

Nastavnički i profesorski kadar Centra

Odgojno-obrazovni rad u Centru moći će obavljati profesori sa minimalno završenim četverogodišnjim studijem (u vrijednosti od 240 ECTS) ili diplomom mastera iz odgovarajuće oblasti (u vrijednosti od 300 ECTS) i položenim stručnim ispitom. Zahtjev za rad u

školi je poznavanje engleskog jezika predmeta koji predaje (viši srednji nivo, CEFF B2) i aktivno korištenje ICT-a. Usavršavanje engleskog jezika će biti obavezni sastavni dio profesionalnog usavršavanja uposlenika.

U Centru se prepoznaje potreba stvaranja najboljih mogućih uvjeta nastavničkom kadru za uspješno ispunjavanje njihove odgojno-obrazovne zadaće. S tim u vezi, škola posvećuje pažnju značaju kolegijalne podrške profesionalnom razvoju profesora. Na ovaj način Centar postaje organizacija koja uči i koja djeluje kao terapijska zajednica.

To se ostvaruje putem:

- svakodnevnih sastajanja unutar profesorskih aktiva tokom pauza između nastave,
- kroz kolegijalne posjete nastavnim časovima kolega i refleksiju o njima,
- kroz redovne termine za sastanke sa stručnom osobom odgovornom za profesionalni razvoj profesora u okviru Centra za cjeloživotno učenje.

الموجز

جدوى تأسيس المراكز المدرسية ضمن المشيخة الإسلامية

معمر تينجك

يمثل هذا المقال خلاصة لدراسة بعنوان "جدوى تأسيس المراكز المدرسية ضمن المشيخة الإسلامية في البوسنة والهرسك داخل أراضي جمهورية صربسكا وفدرالية البوسنة والهرسك، مع التركيز على إقليم سراييفو". وبناء على قرار تعيين مجموعة العمل لإعداد هذه الدراسة والذي أصدره سماحة الشيخ حسين كفازوفيتش، رئيس العلماء المفتي العام في البوسنة والهرسك، في سراييفو بتاريخ ٠٢ يناير ٢٠١٤، فقد تم تشكيل مجموعة عمل مكونة من: معمر تينجك، وأزمينا نjuhović، وأمينة إيسانوفيتش حاجييميروفيتش، وأرمينا نوكتيتش، وأدمير زاييموفيتش. وقد عملت اللجنة في الفترة من يناير إلى مايو ٢٠١٤ على إعداد الدراسة. وقبل الدخول في عملية البحث، وضع فريق الخبراء خطة العمل ووزع المهام على أعضاء الفريق بما يتناسب مع مؤهلات كل عضو من الأعضاء.

وقد أتمت مجموعة العمل إعداد الدراسة المطلوبة، بعد القيام بدراسة وتحليلات واسعة لوضع التعليم الراهن في جمهورية صربسكا وللنتائج التي تم تجميعها عن الوضع الراهن للتعليم في إقليم سراييفو، والحاجة لتحقيق حق اللغة ودراسة المواد القومية في جمهورية صربسكا، والطموح نحو تحقيق الامتياز في التعليم. وتضمن هذه الدراسة عرضاً للإمكانيات والجدوى من تأسيس مراكز يكون الهدف منها إدراج نمط تربوي وتعليمي يقوم على معايير الجودة السامية في المعرفة وطرق التدريس والكوادر والدروس.

الكلمات الرئيسية: الاستراتيجية، المشيخة الإسلامية، المراكز المدرسية، الامتياز في التعليم.

Summary

THE FEASIBILITY OF ESTABLISHING THE SCHOOL CENTERS WITHIN THE ISLAMIC COMMUNITY

Muamer Tinjak

This article presents the summary of *The Feasibility study for the project of establishing the School centers within the framework of the Islamic Community of BiH, on the territory of RS and the FBiH with Sarajevo Canton as a focal point*. On the bases of the Decision about nominating the workgroup for carrying out the Study, that was brought by the reisu-l-ulema of the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina Husein-ef. Kavazović, the workgroup was formed on 20th January 2014 in Sarajevo namely: Muamer Tinjak, Azemina Njuhović, Amina Isanović Hadžiomerović, Armina Nukić i Admir Zaimović.

The project was carried out in the period from January to May 2014. Prior to starting with the actual research, the team of experts had prepared an action plan, distributed the tasks among the team in accordance with the special expertise of each of the members. After the comprehensive research that included the analysis of the current conditions of the education system in RS and Sarajevo Canton, keeping in mind the right to a language and the national group of subjects in education, the team completed the written form of the study. This study presents prospects and feasibility of establishing the Centers with the aim of introducing educational and upbringing model that is based upon high standards of the quality of knowledge, methods and personnel.

Key words: strategy, the Islamic Community, school centers, excellence in teaching